

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

економічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра **економічної теорії, менеджменту і адміністрування**

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

” МІКРОЕКОНОМІКА ”

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов’язкова

(вказати: обов’язкова)

Освітньо-професійна програма **”Менеджмент організацій і адміністрування”**

(назва програми)

Спеціальність **051 – Економіка, 071 – Облік і оподаткування, 072 – фінанси, банківська**

(вказати: код, назва)

**справа і страхування, 073 – Менеджмент, 075 – Маркетинг, 076 – Підприємництво,
торгівля і біржова діяльність**

Галузь знань **07 – Управління і адміністрування**

(вказати: шифр, назва)

05 – соціальні і поведінкові науки

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання **українська**

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник: **кандидат економічних наук, доцент**

Сторощук Богдан Дмитрович

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/storoshhuk-bogdan-dmytrovych>
<https://www.facebook.com/storbd>

Контактний тел. **+380-67-235-28-75 (Viber, WhatsApp, Telegram)**
+380-50-155-01-42 (Telegram)

E-mail: b.stor@chnu.edu.ua, storbd@gmail.com

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=442>

Консультації **Очні консультації: вівторок 14:30-16:30**

Онлайн-консультації: п'ятниця 15:00-17:00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Мікроекономіка” складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів галузей знань “Управління і адміністрування” та „Соціальні та поведінкові науки”

Навчальна дисципліна призначена для з'ясування закономірностей функціонування окремих економічних суб'єктів (мікросистем: споживачів, фірм, галузей, державних інститутів та ін.) у процесі використання обмежених ресурсів для задоволення безмежних потреб шляхом виробництва, купівлі-продажу і споживання економічних благ.

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою вивчення навчальної дисципліни “Мікроекономіка” є ознайомлення студентів з основними поняттями сучасної економічної теорії, базовими мікроекономічними моделями, за допомогою яких аналізуються результати прийняття мікроекономічними суб'єктами економічних рішень, умовами рівноваги на різноманітних типах ринків, проблемами загальної рівноваги та добробуту.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Мікроекономіка” є

- поглиблення теоретичних знань з економічної теорії;
- визначення та розуміння мікроекономічних явищ та понять;
- опанування методів мікроекономічного моделювання та аналізу;
- використання результатів мікроекономічного аналізу для розробки та прийняття економічних рішень, зокрема, управлінських.

3. Пререквізити. „Економічна теорія”, „Економічна історія”, „Макроекономіка”, „Історія економічної думки”. Математичною основою курсу є дисципліна „Вища математика”.

4. Результати навчання

знати:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.
- розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.
- знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- основи теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
- універсальний інструментарій для вивчення поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах і методи її оптимізації;
- принципи раціональної поведінки мікросистем на ринках;
- термінологію та основні засоби мікроекономічного аналізу;
- основи функціонування ринкового механізму, узгодження попиту і пропозиції, руху ринкової системи до рівноважного стану;

вміти:

- реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- застосовувати здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
- застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- провести дослідження на відповідному рівні.
- застосовувати здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- генерувати нові ідеї (креативність).
- цінувати та поважати різноманітності та мультикультурності.
- працювати у міжнародному контексті.

- діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- визначати та описувати характеристики організації.
- аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
- визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
- управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.
- діяти соціально відповідально і свідомо.
- обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- планувати діяльність організації та управляти часом.
- працювати в команді та налагоджувати між особистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.
- оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.
- створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
- аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
- формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.
- демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
- описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
- виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
- виявляти навички організаційного проектування.
- застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
- демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.
- обґрунтувати дієві інструменти мотивування персоналу організації.
- демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.
- оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
- спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.
- ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
- демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
- виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>МІКРОЕКОНОМІКА</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	Вид підсумкового контролю
Денна	II	I / 3	4,0	120	2	30	30	0	0	60	0	іспит
Заочна	II	I / 3	4,0	120	2	10	4	0	0	104	0	іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основи формування та взаємодії попиту і пропозиції												
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	6	2	2	–	–	2	6	–	–	–	–	6
Тема 4. Попит та пропозиція	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 5. Теорія еластичності	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 2. Корисність економічного блага. Економічний вибір.	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 3. Аналіз поведінки споживача	7	2	2	–	–	3	7	–	–	–	–	7
Тема 6. Теорія граничних продуктів та мікроекономічна модель фірми	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 7. Витрати виробництва	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Разом за ЗМ1	53	14	14	–	–	25	53	5	2	–	–	46
Змістовий модуль 2. Ринки благ і ресурсів та проблеми їхньої ефективності												
Тема 8. Ринок досконалої конкуренції	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 9. Монопольний ринок	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 10. Ринок монополістичної конкуренції	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 11. Олігопольна структура ринку	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 12. Похідний попит	7	2	2	–	–	3	7	1	–	–	–	6
Тема 13. Ринок праці	6	1	1	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 14. Ринок капіталу	6	1	1	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 15. Економічна ефективність та добробут	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 16. Держава в мікроекономічній теорії: зовнішні ефекти та суспільні	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Разом за ЗМ 2	67	16	16	–	–	35	67	5	2	–	–	60
Усього годин	120	30	30	–	–	60	120	10	4	–	–	106

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів складається з двох компонентів:

1. *Основний* – передбачає засвоєння навчальної програми відповідно до цілей навчання та змісту матеріалів у окремих темах і модулях у обсязі, який дасть можливість позитивного виконання таких видів робіт:

- теоретичні виступи із наведенням практичних прикладів на семінарсько-практичних заняттях;
- робота з тестами;
- тлумачення відповідей на завдання „правильно-неправильно”;
- розв’язування задач;
- написання модульних контрольних робіт;
- виконання завдань під час проходження підсумкового контролю у вигляді іспиту.

2. *Додатковий* – це творче завдання, яке виконується за результатами вивчення II модуля і являє собою мікроекономічне дослідження ринку певного конкретного блага або ресурсу. Дане дослідження здійснюється за такими напрямками:

- основні учасники (продавці та покупці на ринку);
- оцінка ринкових часток основних учасників і розрахунок показників концентрації ринку;
- описання основних властивостей продукту чи ресурсу, який виступає об’єктом купівлі-продажу на ринку;
- характеристика рівня розвитку основних форм нецінової конкуренції: торгових марок і торгових знаків, диференціації продукту, реклами;
- оцінка рівня та методів контролю за цінами;
- визначення можливих бар’єрів для виходу на ринок.

Виконання основного компонента обов’язкове для всіх студентів, оскільки воно є основою отримання тієї загальної кількості балів, яка відповідає позитивним оцінкам. Творче завдання з додаткового компонента оцінюється максимум у 15 балів і призначене для студентів, які бажають вивчати дисципліну в більшому обсязі, ніж це передбачено програмою.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- відповіді студентів під час практичних занять;
- модульні контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																	Підсумковий тест (іспит)	Сума	
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МКР	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	МКР	40	100
3	3	3	3	3	3	3	9	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
50-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Рекомендована література

Основна література:

1. *Базилевич В., Лук'янов В., Писаренко Н., Квіцинська Н.* Мікроекономіка: Опорний конспект лекцій. – К.: Четверта хвиля, 1998. - 248 с.
2. *Гребенников П.И., Леусский А.И., Тарасевич Л.С.* Микроэкономика / общая редакция Л.С. Тарасевича. – СПб.: Изд-во СПбУЭФ, 1996. - 352с.
3. *Долан Э.Дж., Линдсей Д.* Микроэкономика / Пер. с англ. В.Лукашевича и др.; Под общ. Ред. Б.Лисовика и В.Лукашевича. – С.-Пб.: Изд-во АО “Санкт-Петербург оркестр”, 1994. — 448 с.
4. *Економічна теорія: Курс лекцій / За ред. Комарницького І.Ф.* – Чернівці: Рута, 2006. – Теми 4 і 13. – 280с.
5. *Економічна теорія: навч. посіб. для студ. неекон. спец. вищ. навч. закл. / За ред. З.І.Галушки.* – Вид. 3-тє, доповн. – Теми 4,13. – Чернівці: ДрукАрт, 2012. – 350с.
6. *Кириленко В.І.* Мікроекономіка: Навч. посібник для студентів економ. спец. вузів. – К.: Таксон, 1998. – 334 с.

7. *Косік А.Ф., Гронтковська К.Е.* Мікроекономіка: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 416 с.
8. *Макконел К.Р., Брю С.Л.* Экономикс: Принципы, проблемы и политика. В 2-х т. Пер. с англ. 11-го изд. – М.: Республика, 1992.
9. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти: у 2-х ч. / *С.Будаговська, О.Кілієвич, І.Луніна та ін.; За заг. ред. С.Будаговської.* – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 517 с.
10. Мікроекономіка. Модульна програма / Укл.: *Сторощук Б.Д., Саєнко О.С.* – Чернівці: Рута, 2007. – 43с.
11. Мікроекономіка. Практикум / Укл.: *Сторощук Б.Д., Саєнко О.С.* – Чернівці: Рута, 2007. – 84с.
12. *Пиндайк Р., Рубинфельд Д.* Микроэкономика: Сокр. пер. с англ. / Науч. ред.: *В.Т.Борисович, В.М.Полтерович, В.И.Данилов* и др. – М.: "Экономика", "Дело", 1992. – 510 с.
13. *Сторощук Б.Д.* Роль класичних теорій у методології моделювання процесів ціноутворення // Сучасні інформаційні технології в економіці та досвід їх використання в навчальному процесі. Матеріали Всеукраїнської школи-семінару. – Чернівці: ТОВ „ДрукАрт”, 2008. – С.132-134.
14. *Сторощук Б.Д.* Тлумачення природи економічних суб'єктів // Економіка в школах України. – 2009. – березень, № 3(52). – С.2-5.
15. *Сторощук Б.Д.* Формальна мікроекономіка. (Предмет і метод мікроекономіки. Попит і пропозиція, їх взаємодія) // Економіка в школах України. – 2009. – серпень № 8(57). – С.13-18.

Додаткова література:

1. *Андреюк Н.В.* Мікроекономіка: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004. - 176 с.
2. *Гронтковська К.Е., Косік А.Ф.* Мікроекономіка. Практикум: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 404 с.
3. *Задоя А.О.* Мікроекономіка: Курс лекцій та вправи: Навч. посіб. – 4-те вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2005. – 211 с.
4. *Краснікова Л.І., Лук'яненко І.Г.* Практикум з мікроекономіки: Тести, проблем. ситуації, вправи: Навч. посіб. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – 317 с.
5. *Кулішов В.В.* Мікроекономіка: Основи теорії і практикум: Навчальний посібник. 2-ге вид., стер. – Львів: «Магнолія плюс», 2006. – 331 с.
6. *Максимова В.Ф.* Микроэкономика. Учебник. Издание третье переработанное и дополненное. – М.: “Соминтэк”, 1996. – 328 с.
7. *Овчинников Г.П.* Микроэкономика. Макроэкономика. – С-Пб.. Изд. Михайлова В.А. – 1997. - 752с.
8. *Пол А. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус.* Экономика: Пер. с англ. – М.: «Лаборатория Базовых Знаний», 2000. – 800 с.
9. *Фандель Гюнтер.* Теория производства и издержек / Пер. с нем. под руководством и науч. ред. *М.Г.Грешака.* – К.: Таксон, 1998. – 528с.
10. *Фель У., Оберендер П.* Основы микроэкономики: Пер. с нем. 6-го изд. Под ред. *А.П.Наливайко.* – Киев: Укртиппроект. – 1997.
11. *Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р.* Экономика: Пер. с англ. со 2-го изд. – М.: “Дело ЛТД”, 1993. – 864 с.
12. *Франк Р.Х.* Микроэкономика и поведение. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 696 с.
13. *Хейне Пол.* Экономический образ мышления / Пер. с англ. Издание второе, стереотипное. – М.: Изд-во “Дело” при участии изд-ва “Catallaxy”, 1992. – 704 с.
14. *Ястремський О.І., Гриценко О.Г.* Основи мікроекономіки /Підручник. – К.: Товариство «Знання», КОО, 1998. - 714 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : <http://minfin.kmu.gov.ua>

3. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/>
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіс реформ Кабінету Міністрів України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ta-organi-vladi/ofis-reform-kabinetu-ministriv-ukrainu>